

Föräldern i Guide för en fånges familj

När en förälder hamnar i fängelse påverkas många personers liv. Domen väcker förvirring, osäkerhet samt många frågor och känslor. Du går nu igenom detta skede i livet. Du själv, din partner eller en anhörig sitter i fängelse. Eller så är ni redan inne i frigivningsfasen.

- Vad har du för frågor och önskemål nu?
- Vad anser ditt barn om situationen?

Med verktyget *Guide för en fånges familj* kan du behandla dessa frågor med en arbetare. Du kan fundera på de olika stegen i brottspåföljdsprocessen idag, i det förflutna eller i framtiden. I Guide för en fånges familj har vi delat in brottspåföljdsprocessen i fem steg:

1. Brott
2. Undersökning
3. Straff
4. Frihet på prov/Frigivning
5. Ny vardag

När du stannar upp och tittar på din familjs liv som en stig, får du ökad förståelse för följande:

- Hurdant är/var/kommer familjelivet att vara i varje steg?
- Hur har ni hamnat i den situationen ni är i idag?
- Vad är viktigt just nu?
- Behöver din familj eller ditt barn stöd och var kan de få det?

Barnet i Guide för en fånges familj

För ett barn är en förälders fängelsestraff en förvirrande upplevelse. Barnet har svårt att förstå vad det innebär och hur ett fängelse ser ut. Eller varför pappan eller mamman har hamnat där.

För att bättre förstå ditt barns upplevelser kan du gå igenom guiden även ur barnets synvinkel. Hur var barnets liv i de olika stegen i Guide för en fånges familj?

Hur ska jag berätta för barnet om domen?

Du kanske funderar på om du ska berätta om domen för barnet. Det kan kännas svårt att berätta om brottet och händelserna relaterade till det. Ofta är det förknipat med känslor av skam och skuld, som man hellre vill undvika än möta. I bakgrunden finns ofta en tanke om att man vill skydda barnet. En tanke om att det är bättre om barnet inte vet om domen så att andra inte får reda på den. Man kan vara rädd för att barnet blir retat eller utfryst av vännerna.

Ibland kan barnet ändå få reda på saken från andra barn eller vuxna, på nyheterna eller på nätet. Då är förvirringen mycket större än om den egna föräldern skulle ha berättat om saken. Genom att tala sanning kan du undvika felaktiga ihopfantiserade tolkningar av situationen.

Ditt barn uppskattar att du är ärlig och anser att han eller hon är värd ditt förtroende.

Barnet i Guide för en fånges familj

Din pappa eller mamma sitter i fängelse och du kanske funderar på varför. Eller så undrar du hur det är i fängelset eller när din förälder får komma ut därifrån. Du kan ha många frågor och du kanske undrar vem du kan ställa dem till. Din mamma eller pappa kanske inte kan svara. Många andra barn har är i samma situation som du. Det finns minst 8 000 barn i Finland vars förälder eller båda föräldrar sitter i fängelse.

Lyckligtvis finns det arbetare med vilka du kan fundera på dessa saker och ställa frågor till. Eller så kan ni tillsammans söka efter svar om frågorna är svåra. Arbetaren kan arbeta på till exempel en skola, familjerådgivningen, ett socialkontor, ett fängelse eller en byrå för samhällspåföljder.

När du pratar med en arbetare kan ni samtidigt titta på en bild i Guide för en fånges familj. Du kan berätta för arbetaren vad som hände i varje steg och hur du kände dig då eller kommer att känna dig.

Det finns fem bilder i Guide för en fånges familj.

1. När du tittar på den första bilden kan du berätta hur det var hemma innan du fick reda på att din pappa eller mamma har begått ett brott.
2. På den andra bilden kan ni prata om vad som hände när din pappa eller mamma greps. Händelse det hemma och var du där?
3. På den tredje bilden kan du berätta hur det är när din pappa eller mamma sitter i fängelse. Har du varit där eller har ni pratat i telefon? Om du inte har varit där än, kan ni fundera på hur det är i fängelset och ta reda på hur du håller kontakt med din pappa eller mamma.
4. På den fjärde bilden kommer din pappa eller mamma ut eller har redan kommit ut från fängelset. Vad kommer att förändras då och vad tänker du om det?
5. På den femte bilden är fängelsevistelsen endast ett minne och det finns mycket annat att fundera på i livet. Kan du föreställa dig redan i förväg vad du önskar/förväntar dig av den tiden?

Du kan prata om dessa saker med en arbetare om:

- du har en förälder som sitter i fängelse
- som kommer att sitta i fängelse
- som ska placeras i frihet på prov
- du vill berätta hur det var när din förälder satt i fängelse.

Även om din förälder är viktig och älskad, så kan du ibland även vara arg på honom eller henne. Eller ledsen över att han eller hon har gjort något som ledde till fängelsestraff. Det är bra att prata med någon om olika känslor. Du och arbetaren kan också titta på bilden där vi ritat nio olika känslor. Känslorna inkluderar bland annat glad, ledsen och lättad. Du kan välja den känsla som passar varje steg och berätta om den. Om du inte hittar en känsla som passar dig, kan du hitta på den själv.

Det kan kännas svårt att prata om att din pappa eller mamma sitter i fängelse. Men många barn har sagt att det kändes bättre när de hade pratat och när de fick reda på att det finns andra barn i samma situation.

Ett 8-årigt barn sa så här: *"Det hjälper när jag får prata om att pappa sitter i fängelse"*. Prova om samma sak händer dig!

